

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXIV. Augustinianæ illi doctrinæ reliquorum Patrum chorus
concinit. Concinit & Aquinas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

377 Hæc itaque est Augustini de virtutibus doctrina, secundum quam omnis virtus vel formaliter, vel formaliter est amor Dei, seu charitas generaliter, non specialiter pro tertia virtute theologica, sed generaliter accepta pro quocumque amore Dei propter se, sive propter quodcumque divinum attributum. Quomodo proinde accepta charitas sic ad ceteras se habet virtutes, sicut amor ad ceteros animæ affectus. Quemadmodum enim ceteri affectus animæ ex dictis lib. 5. vel profluunt ex amore, vel sunt amor varia se in officia dividens, variosque veluti vultus induens; sic reliquæ virtutes vel ex charitate procedunt, vel sunt charitas in varia se dividens officia, seu varios effectus, prout ipsemet Apostolus inquit 1. Cor. 13. dicendo quod *charitas pascens est, benigna est; charitas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa... omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.*

CAPUT XXXIV.

Augustiniana illi doctrina reliquorum Patrum chorus concinit. Concinit & Aquinas.

378 **C**oncinit imprimis omnes Prolegom. 6. cap. ult. relati, qui docent sine fide, saltem inchoata, nullam veram esse virtutem. Quia haud dubie loquuntur de fide per charitatem operante, per quam virtutes debitum habeant ordinem in Deum, veluti finem ultimum; propter se proinde dilectum.

379 2°. Omnes qui charitatem requirunt ad bonam voluntatem. Quos relatos habes c. 31.

380 3°. Omnes qui charitatem exigunt ad quodcumque opus undequaque bonum. Quos protulimus cap. 32.

381 4°. Omnes cap. 8. & seqq. denso agmine exhibiti pro obligatione referendi omnes actus & affectus nostros in Deum propter se dilectum.

382 5°. Concinit nominatim Leo Papa serm. 47. in Quadrag. *Nude sunt omnes sine charitate virtutes, nec potest dici in qualibet morum excellentia fructuosum, quod non dilectionis partus ediderit.*

Gregorius Homil. 27. in Evang. virtutes & multas esse dicit, per diversitatem operis, & unam in radice charitatis (sicut multa præcepta unum præceptum) sine qua non habent aliquid viriditatis, id est, non habent completam rationem veræ virtutis: *Cum cuncta sacra Eloquia Dominica sint plena præceptis; quid est quod de dilectione, quasi de singulari mandato, Dominus dicit: Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem? Nisi quia omne mandatum de sola dilectione est, & omnia unum præceptum sunt? Quia quidquid præcipitur, in sola charitate solidatur. Ut enim multi arboris rami ex una radice prodeunt; sic multi virtutes ex una charitate generantur. Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non manet in radice charitatis. Præ-*

I. Tom.

cepta ergo Dominica & multa sunt & unum: multa per diversitatem operis, unum in radice dilectionis.

Bernardus lib. de doct. pueror. *Neesse est ut ipsa obedientia, charitatis affectu fiat... Nulla quippe vera obedientia est, nisi in ea charitas fulgeat, qua virtutes omnes transcendit.* Serm. 3. de divers. qui est de obedientia, patientia, & sapientia: *Inspida Deo & insulsa quodammodo nostra obedientia, seu etiam patientia est, nisi omnium qua agimus, ipse sit causa (finalis: sequitur enim) quia & quidquid facimus, jubemur facere in gloriam Dei.* Sermone verò 2. de divers. (qui est de miseria humana) dixerat: *Totum est vanitas, totum stultitia, totum dementia, quidquid facis in hoc mundo, præter id solum, quod in Deum, & propter Deum, & ad honorem Dei facis.* Opusc. de charit. c. 2. *Charitas non tam virtus potens, quam virtutum potentia dicenda est: eo quod ab illa omnes alie virtutes accipiant, ut vere virtutes sint.* Et c. 10. *Sine charitate nihil est virtus, & ipsa unicuique virtutum exhibet ut sit virtus.*

Aëlredus, Rhievallenensis Abbas, D. Bernardi discipulus, spec. charit. l. 1. c. 10. *Neque enim virtus dicenda est, quam radix ista charitatis non protulerit.* Cap. 31. *Ut alie virtutes, virtutes sint, charitas sit oportet in omnibus... Nec fides virtus est, nisi per dilectionem operetur; nec spes, nisi quod speratur, ametur.* Cap. 33. *Quidquid de radice charitatis non pullaverit, a virtutum fructibus sequestrandum nostri Philosophi censuerunt.*

Petrus Blefensis lib. de charit. Dei & proximi c. 11. cui titulus: *Quod omnes virtutes ex charitate sint: Cum (inquit) cetera virtutes vicem vehiculi, vel viatici gerant ad requiem sempiternam, omnes in charitate requiescunt. Illud denique admiratione dignum est, quod sine charitate nihil est virtus, & ipsa unicuique virtuti exhibet ut sit virtus... Nec fides virtus est, nisi per dilectionem operetur; nec spes virtus est, nisi quod speratur, ametur. Rursum si velis virtutum naturam estimare subtilius: quid est temperantia, nisi amor quem nulla voluptas illicit? Quid est prudentia, nisi amor quem error non seducit? Quid est fortitudo, nisi amor qui nulli adversitati succumbit? Quid denique iustitia, nisi amor qui, quod sum est, unicuique distribuit.*

D. Laurentius Justinianus in ligno vit. de charit. c. 3. *Sine charitate cetera non reputantur esse virtutes.*

D. Bonaventura in 3. dist. 23. a. 1. q. 1. *Hoc solum sit recta intentione, quod sit ad honorem & gloriam Dei. Sine verò recta intentione, nullus actus virtutis recte incedit.*

Sed quid de Aquinate? Profus & ipse Augustino concinit supra n. 362. & omnibus locis quibus cap. 9. asserit omnes deliberatos actus nostros in Deum ex charitate referendos.

Concinit & opusc. 16. aliàs 61. de human. Chr.

c. 3. ubi docet Deum amandum ut finem; virtutem, ut ad finem; probatque hanc Augustini sententiam: Virtutes si propter se appetantur, nec ad aliud referantur (ad Deum scilicet ut ad finem, prout antè dixit) inflata sunt; & ideo non jam virtutes, &c.

389 1. 2. q. 65. a. 4. circa quaestionem: An fides & spes possint esse sine charitate? discutit sic: Fides & spes, sicut & virtutes morales, dupliciter considerari possunt. Uno modo secundum inchoationem quamdam. Alio modo secundum perfectum (id est completum, ut sequentia manifestant) esse virtutis. Cum enim virtus ordinetur ad bonum opus agendum, virtus quidem perfecta (id est completa, tam scilicet ex parte finis ultimi, quam ex parte officii, & finis proximi) dicitur ex hoc quod potest in opus perfectè (seu completè) bonum: quod quidem est, dum non solum bonum est quod fit; sed etiam bene fit. Alioquin, si bonum sit, non autem bene fiat, non erit perfectè bonum (manifestè ergo, per ly perfectè bonum, intelligit completè bonum. Manifestum est enim, quòd nisi bonum bene fiat, non est completè bonum, nec ei completa virtutis ratio competit).... Sic igitur fides & spes sine charitate possunt quidem aliquatenus esse; perfecta autem virtutis (id est, debitas omnes circumstantias habentis) rationem sine charitate non habent. Cum enim opus fides sit credere Deo; credere autem sit alicui proprià voluntate assentire; si non debito modo velit, non erit fidei opus perfectum (quia non erit opus bonum bene factum); quòd autem debito modo velit, hoc est per charitatem. Omnis enim rectus motus voluntatis, ex recto amore procedit, ut Augustinus dicit 14. Civit. 9.... Et ideo fides & spes possunt esse sine charitate; sed sine charitate, propriè loquendo, virtutes non sunt. Nam ad rationem virtutis pertinet, ut non solum secundum ipsam aliquid bonum operemur; sed etiam bene, ut dicitur in 2. Ethic. c. 6.

390 2. 2. q. 23. a. 7. ad quaestionem: An sine charitate possit esse aliqua vera virtus? in argumento Sed contra arguit ex Apostolo 1. Cor. 13. nullam virtutem prodesse sine charitate. Sed virtus vera multum prodest, ut probat ex Sap. 8. Ergo sine charitate vera virtus esse non potest.

In corp. verò articuli, posteaquam dixit, quòd virtus ordinatur ad bonum. Illudque esse duplex. Unum quidem ultimum & universale, seu principale, quòd est ultimus finis. Aliud proximum & particulare. Concludit sic: Sic ergo patet, quòd vera virtus simpliciter est illa quae ordinat ad principale bonum hominis, sicut etiam Philosophus in octavo Ethicorum dicit, quòd virtus est dispositio perfecti ad optimum. Et sic nulla vera virtus potest esse sine charitate. Sed si accipiatur virtus, secundum quòd est in ordine ad aliquem finem particularem, sive ad aliquod particulare bonum.... si illud bonum particulare sit verum bonum.... erit quidem vera virtus, sed imperfecta, nisi referatur ad

finale & perfectum bonum. Et secundum hoc simpliciter vera virtus sine charitate esse non potest, sed secundum quid duntaxat, & cum defectu alicuius circumstantiae debitae, debitaque agendi modi. Unde ad 1. Sine charitate potest quidem esse aliquis actus bonus ex suo genere; non tamen perfectè, seu omni ex parte, bonus: quia deest debita (nota bene) ordinatio ad ultimum finem. Et ad 2. Cum finis se habeat in agibilibus, sicut principium in speculabilibus, sicut non potest esse simpliciter vera scientia, si deest recta aestimatio de primo & indemonstrabili principio; ita non potest esse simpliciter vera iustitia, vera castitas, si deest ordinatio debita ad finem, quae est per charitatem.

Et q. 44. a. 4. Requiritur ad actum virtutis, 391 non solum quòd cadat super debitam materiam; sed etiam quòd vestiatur debitis circumstantiis.... Deus autem est diligendus sicut finis ultimus, ad quem omnia sunt referenda.

Fundatissima proinde est in Theologia Sanctorum, doctrina Eminentiss. D. Cardinalis Bona princip. vit. christ. p. 1. §. 29. Omnia opera ad Deum ejusque gloriam referenda esse, ut vera virtutis rationem consequantur. Et p. 2. §. 38. Virtutem nihil aliud esse quam ordinem amoris.... Viri sapientissimi deservierunt. Sunt quidem & alii affectus; sed omnes ex amore, velut ex fonte procedunt; & si est ordo in amore, omnes affectus ordinati sunt; si non est ordo in amore, in ipsis quoque nullus ordo.... Non enim est virtus in hac vita, nisi ordinatè diligere quòd diligendum est. Id eligere, prudentia est. Nullis inde molestiis averis, fortitudo est. Nullis illecebris, temperantia est. Nulla superbiam, iustitia est.... Tenet autem anima & servat ordinem amoris, si totis viribus diligit... Deum... Nemo seipsum, servato ordine, rectè amat, nisi Deum diligendo.... Nemo igitur se diligere debet propter se, sed propter Deum... Proximum verò... sicut seipsum, totam sui & illius dilectionem in Deum referens.... Deus pro omnibus & super omnia diligendus.... reserdua verò (etiam proinde virtutes) in ipso & propter ipsum, ut amor noster ordinatus sit, sine quo nulla est vera virtus.

CAPUT XXXV.

Manifestè ostenditur, charitatem, sine qua nullam virtutem, debitis omnibus circumstantiis ornatam, Augustinus agnoscit, ex mente ipsius, esse veri nominis charitatem, id est, Dei propter se amorem; non verò solam charitatem latissimè sumptam pro amore boni in communi, vel pro amore honestatis aut iustitiae, aut virtutis creatae.

Vasquez, Ripalda, Arriaga, alique Noviores, uno verbo fatistacere se putant argumentis, quibus ex Augustino probavimus, sine charitate nullam esse virtutem, debitis omnibus circumstantiis ornatam, ipsum uti-